

SEFANJA

INNEHÅLL

Bakgrund	2
Löpande kommentar	3
Sefanjas bok och NT	6

PROFETEN SEFANJA

(Lars Mörling 2020)

BAKGRUND

Stormakter

Assyrien och Egypten var supermakter. Assyrien invaderade Egypten 677 f.Kr. och insatte en vasall (lydkung) på tronen. Trots flera invasioner lyckades Assyrien inte hålla Egypten längre än till 655 f.Kr.

Det Assyriska imperiet hade börjat knaka i fogarna. Babylon blev självständigt 626 f.Kr. Babylon och Medien (västra Iran) intog Nineve 612 f.Kr.

Assyriska rikets expansion 671 f.Kr. Damaskus föll 732 f.Kr. och Samaria föll 722 f.Kr. Egypten invaderades 677 f.Kr. men förlorades redan år 655.

Författare

Sefanja var son i fjärde led till kung Hiskia (1:1). Han var verksam när Josia var kung i Juda (640-609 f.Kr). Det innebär att han faktiskt var släkt med kungen. Sefanjas bok var framför allt riktad till Juda och Jerusalem men berörde samtidigt hela världen.

TEMA

Ett huvudtema i boken är Herrens dag, som är en fruktansvärd domedag för hela världen. Domen berör hela skapelsen, som floden på Noas tid. Domen skulle även drabba Juda och Jerusalem. Enda möjligheten till frälsning låg i en total omvändelse från avguderi och synd, till Herren. De som vänt om och som följde Herren fick underbara löften om frälsning och välsignelse.

Vi kanske reagerar starkt när vi möter Guds vrede över synd och avguderi. Men vi glömmer lätt att t.ex. Romarbrevet följer samma tema. Paulus talade om Guds vrede över synden (Rom 1:18-32). Han talade om Guds rättvisa dom över alla människor (Rom 2:1-16). Han kom fram till slutsatsen att alla var syndare och stod med skuld inför Gud (Rom 3:19-23). Först i denna hopplösa situation talade han om Guds rättfärdighet, som människor tog emot av bara nåd, genom tro på Jesus Kristus (Rom 3:21-24).

Datering

Frågan är om vi kan förstå när under Josias regering (640-609 f.Kr) som Sefanja bar fram sina profetior. Jag tror att det måste ha varit i början runt 638-628 f.Kr, i samband med att kung Josia började söka Herren.

Situationen i Juda och Jerusalem var katastrofal. Hiskias son Manasse, hade varit kung i Juda i 45 år. Han hade infört avguderi i hela Juda och faktiskt mer än de folk som bott i Kanaans land innan Israel (2Kon 21:9). Dessutom hade ett antal oskyldiga människor dödats (2Kon 21:16). Man anar att det rörde sig om martyrer som protesterat mot avguderiet. Gud hade därför beslutat att Juda och Jerusalem skulle förstöras (2Kon 21:10-15). Josias pappa Amnon, regerade bara i två år innan han mördades och det var därför som Josia bara var åtta år när han blev kung (2Kon 22:1). Han började aktivt söka Herren när han var 16 år gammal. Han satte igång med att rensa Jerusalem och Juda från avgudar år 628 f.Kr. när han var 20 år gammal (2Krön 34:3-7). Lagboken, som tydligen varit försvunnen under Mannasses tid, hittades i Herrens tempel år 622 f.Kr. när Josia blivit 26 år gammal. Det ledde till en omfattande reform. Josia försökte utrota avguderiet i hela landet, även i norr (2Kon 23:1-23). Jag vill alltså datera Sefanjas bok till 638-628 f.Kr.

LÖPANDE KOMMENTAR

Inledning (1:1)

Vi såg att Sefanja var av kunglig släkt och verksam under kung Josias regering.

1. Herrens dag (1:2-18)

Herrens dag är ett huvudtema i boken. Den var en domens dag när Guds vrede över synd och avguderi skulle uppenbaras.

- **Gud skulle döma hela skapelsen (1:2-3)**

Domen gällde hela skapelsen, även djuren skulle drabbas av Guds domar. Vidden av dessa domar liknade Guds dom över världen på Noas tid (1Mos 7:1-24).

Som jag skrev i bakgrundsstudiet så följde Paulus samma tema i Romarbrevet, där han inledde sitt budskap med Guds vrede över synden och dom över alla människor. Han slog fast att alla är syndare och står med skuld inför Gud. Först därefter presenterade Paulus Guds lösning i Jesus Kristus.

- **Guds dom gällde Juda och Jerusalem (1:4-13)**

Den dom som skulle drabba alla människor gällde även det utvalda folket i Juda och Jerusalem.

- **Avguderiet skulle straffas (1:4-6)**

Sefanja räknade upp ett antal avgudakulter som var under Guds dom.

- **De styrande skulle dömas (1:7-9)**

Adeln och de styrande skulle ställas till ansvar för sitt avguderi.

- **Domen gällde de rika i Jerusalem (1:10-13)**

Profeten nämnde specifikt sådana som blivit rika på de olika kulterna. Deras rikedom skulle inte vara till någon hjälp. De skulle drabbas av de förbannelser som Gud varnat för genom Mose (5Mos 30, 39).

- **Herrens dag beskrevs (1:14-18)**

Herrens dag var en dag av ångest och skräck. Det var en dag av mörker, när ingen såg någonting. Det var en dag när befästa städer föll och människor dödades urskillningslöst.

Vid utgrävningar vid Davids stad i Jerusalem har man funnit lager av aska från Jerusalems förstöring i augusti 586 f.Kr, när babylonierna brände staden.

2. Endast omvändelse kunde hjälpa (2:1-3)

Det var inte ens säkert att den som vände om skulle undslippa domen: ”Sök Herren, alla ni

ödmjuka i landet, ni som gör vad han befäller. Sök rättfärdighet, sök ödmjukhet! **Kanske** blir ni beskyddade på Herrens vredes dag.” (2:3).

3. Folken i regionen skulle dömas (2:4-15)

- **Filisteern (2:4-7)**

Filisteerna bodde väster om Juda längs medelhavskusten. De skulle utplånas som nation och detta uppfylldes när Babels kung Nebukadnessar besegrade dem 588 f.Kr. Deras boplatser skulle bli betesmark för en kvarleva (rest) av judar. Begreppet "kvarleva", som var så tydligt i Jesajas bok, återkom även här i Sefanjas bok. Kvarlevan var den troende delen av folket, de som vänt om från synden och följde Herren.

- **Moab och Ammon (2:8-10)**

Dessa folk skulle dömas för att de hånat och förolämpat judarna. De skulle förgöras och bli som Sodom och Gomorra. Babels kung Nebukadnessar raserade dessa länder 582 f.Kr.

- **Nubierna (2:11-12)**

Alla som dyrkade olika avgudar skulle dömas. Nubierna bodde längs Nilen i södra Egypten och vad som är norra Sudan idag.

- **Assyrien (2:13-15)**

Vi vet att Assyrien hade börjat få problem med att hålla ordning på sitt väldiga imperium. De hade redan tappat sitt grepp om Egypten. Babel och Medien (västra Iran) gjorde uppror med jämna mellanrum. Sefanja uttalade en dom över huvudstaden Nineve och sa att den skulle ödeläggas, att ökendjur skulle bo där. När Babel väl frigjort sig från Assyrien 626 f.Kr. så hotades hela det Assyriska riket och tillsammans med Medien intog man till slut Nineve 612 f.Kr. och förstörde staden.

4. Jerusalem skulle dömas för sin synd (3:1-8)

- **Alla betydande personer skulle dömas (3:1-4)**

Sefanja räknade upp: styresmän, domare, profeter (falska) och präster. De var alla föremål för Guds domar.

- **Herren var rättfärdig (3:5)**

Herren stod i total kontrast mot alla andra i Jerusalem. Han bodde i staden och hans tempel stod där.

- **Gud hade räddat folket i historien (3:6-8)**

Herren hade utplånat hednafolk och städer i historien. Vi förstår att han syftade på tiden kring Josua då Israel fick landet. Gud sa att de skulle frukta honom och då lovade han att bevara dem. Men folket skyndade ivrigt iväg till synden och därför skulle Gud i vrede döma Juda och Jerusalem genom folken.

5. Frälsning till alla som vände om till Herren (3:9-20)

- **Frälsning till folken (3:9)**

”Då ska jag ge folken renade läppar, och de ska alla åkalla Herrens namn och tjäna honom tillsammans.” (3:9).

- **Kvarlevan skulle tillbe Herren (3:10-20)**

Kvarlevan skulle återsamlas från fångenskap. De som var kvar i landet skulle ödmjuka sig inför Herren och vara sanna troende. Herren skulle ta bort alla straffdomar och istället rena sitt folk. Folket skulle få jubla av glädje och Herren skulle vara glad över sitt folk: *”Herren din Gud bor i dig, en hjälte som frälser. Han gläder sig över dig med lust, han tiger stilla i sin kärlek, han fröjdas över dig med jubel.” (3:17).* Kvarlevan skulle bli en lovsång och få berömmelse bland alla folk.

I denna avslutning kan vi se Guds syfte med profetiorna i Sefanjas bok. Han varnade för straffen och domarna över all synd. Han lovade frälsning för alla som vände om till honom.

SEFANJAS BOK OCH NT

När vi tolkar boken i ljuset av NT noterar vi att apostlarna och de första judekristna såg på sig själva som ”kvarlevan”, den troende delen av Israel (Rom 9:27-29, 11:1-5).

Dessa kunde helhjärtat ta till sig löftena i Sefanjas bok, som var riktade till den som vänt om och som följde Herren.

De från hednafolken som tagit emot Kristus genom apostlarna, kunde verkligen ta till sig orden om att ”kvarlevan” skulle bli en lovsång och en berömmelse bland hednafolken.

Oliver från Nasaret

Även om vi inte har något citat från Sefanja i NT så såg vi att t.ex. Romarbrevets inledande tre kapitel följde samma tema som Sefanjas bok.

Paulus talade om Guds vrede över synden (Rom 1:18-32). Han talade om Guds rättvisa dom över alla människor (Rom 2:1-16), Han kom fram till slutsatsen att alla var syndare och stod med skuld inför Gud (Rom 3:19-23). Först i denna hopplösa situation talade han om Guds rättfärdighet, som människor tog emot av bara nåd, genom tro på Jesus Kristus (Rom 3:21-24).